

Сагун Леся Миколаївна

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри менеджменту*

Кременчуцький національний університет імені М. Остроградського

Сагун Леся Николаевна

*кандидат экономических наук,
доцент кафедры менеджмента*

Кременчугский национальный университет имени М. Остроградского

Sakun Lesya

Candidate of Economics,

Associate Professor of the Department of Management

Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi National University

Карлик Юлія Юріївна

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри менеджменту*

Кременчуцький національний університет імені М. Остроградського

Карлик Юлия Юрьевна

*кандидат экономических наук,
доцент кафедры менеджмента*

Кременчугский национальный университет имени М. Остроградского

Karlyk Yuliya

Candidate of Economics,

Associate Professor of the Department of Management

Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi National University

Мігачова Валерія Борисівна

студентка

Кременчуцького національного університету імені М. Остроградського

Мигачёва Валерия Борисовна

студентка

Кременчугского национального университета имени М. Остроградского

Mihachova Valeriia

Student of the

Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi National University

АНАЛІЗ ІННОВАЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

АНАЛИЗ ИННОВАЦИОННОЙ АКТИВНОСТИ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ ПОЛТАВСКОЙ ОБЛАСТИ

ANALYSIS OF INNOVATIVE ACTIVITY OF INDUSTRIAL ENTERPRISES OF POLTAVA REGION

Анотація. Проаналізовано стан інноваційного розвитку Полтавської області на основі визначення стану інноваційної активності промислових підприємств Полтавської області, формування стратегії інноваційного розвитку Полтавської області за допомогою SWOT-аналізу.

Ключові слова: інноваційна діяльність, конкурентоспроможність, інноваційна активність.

Аннотация. Проанализировано состояние инновационного развития Полтавской области на основе определения состояния инновационной активности промышленных предприятий Полтавской области, формирование стратегии инновационного развития Полтавской области с помощью SWOT-анализа.

Ключевые слова: инновационная деятельность, конкурентоспособность, инновационная активность.

Summary. The state of innovation development of Poltava region is analyzed on the basis of determining the state of innovation activity of industrial enterprises of Poltava region, formation of strategy of innovative development of Poltava region by means of SWOT-analysis.

Key words: innovation activity, competitiveness.

У сучасних умовах, для яких є характерна постійна зміна ринкової кон'юнктури, нестачі ресурсів та негативного впливу кризових явищ, питання щодо конкурентоспроможності підприємств починають бути актуальнішими.

Основою успіху будь-якого підприємства є висока конкурентоспроможність, проте на сучасному етапі розвитку ринку стандартні конкурентні переваги (фінанси, обладнання тощо) не є важливими складовими. Головним показником конкуренції у сучасному світі є інновації.

Перш ніж аналізувати стан інноваційної активності підприємств Полтавської області, необхідно надати теоретичне пояснення поняття інноваційної діяльності підприємств, які наведені на табл. 1.

Для забезпечення конкурентоспроможності підприємству необхідно займатися науковою діяльністю, модернізувати власний товар, створювати нові підходи в маркетингу товарів та послуг, в організації збуту товару, нові технології, нові продукти та товарні марки.

Протягом 2016 року науковими дослідженнями і розробками в Україні займалися 972 організації, з них 46,6 % — державний сектор економіки, 37,7 % — підприємства та 15,7 % — ВНЗ.

Для визначення стану інноваційної діяльності в Полтавській області, насамперед, необхідно провести порівняльний аналіз кількості підприємств які займаються розробками в досліджуваній області та загалом в Україні.

Порівняння інноваційної активності промислових підприємств в Україні та Полтавській області наведено в табл. 2.

Проаналізувавши таблицю 2, ми можемо зробити висновок, що внесок підприємств Полтавської області в інноваційний розвиток України загалом не є значним, адже частка організацій Полтавської області дорівнює лише 3,1 % до загальної кількості підприємств, які впроваджують інновації. Причинами таких показників можуть бути слабка залученість підприємницького сектору у фінансуванні науково-дослідної діяльності, незначна допомога державою підприємствам, недостатня розвиненість інфраструктури підтримки інноваційної та інвестиційної діяльності, відсутність дієвих механізмів стимулювання внутрішніх інвестицій на обласному рівні.

Наступним етапом аналізу стану інноваційної діяльності Полтавської області є динаміка інноваційно-активних підприємств за останні 5 років, яка наведена на рис. 1.

Таблиця 1

Визначення поняття «інновації», їх переваги та недоліки

Автор	Визначення	Переваги та недоліки
О.В. Чумак	Інновація– це процес, в ході якого народжується щось нове, яке відзначається неповторністю та оригінальністю і якого до того не існувало в природі та суспільстві.	+ зосередженість на самому процесі нововведення; – незначна увага кінцевому результату цього нововведення, його впливу на зміну в соціально-економічних сферах
М.М. Шабанова	Інновація — це результат створення та впровадження будь-якої новизни, що задовольняє конкретні суспільні потреби та надає ряд ефектів.	+ зосередженість на позитивному результаті від впровадження інновації; – відсутність комплексності при дослідженні змін, що відбуваються
В.О. Коюда, Л.А. Лисенко	Інноваційна діяльність — це системна діяльність, спрямована на наукові дослідження, розробку впровадження та комерціалізацію інновацій.	+ розгляд інновації як окремої системи; – складність при дослідженні інновацій

Таблиця 2

Порівняльний аналіз кількості підприємств, які займаються інноваціями в Україні та Полтавській області, 2016 рік [1]

Показник	Україна	Полтавська область	Питома вага (доля в загальній кількості підприємств в Україні), %
Кількість підприємств, які впроваджують інновації	735	23	3,1
• інноваційні процеси	526	12	2,3
• з них маловідходні, ресурсозберігаючі	235	5	2,1
• впроваджували інноваційні види продукції	529	16	3,0
• з них нові для ринку	166	4	2,4

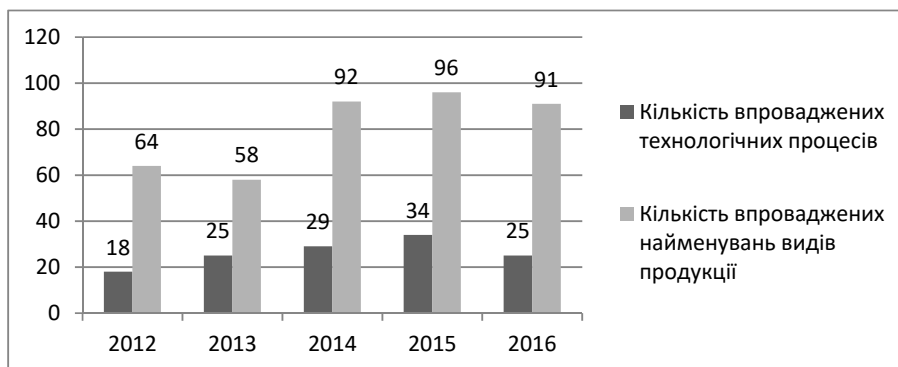

Рис. 1. Динаміка інноваційно-активних підприємств Полтавської області, 2012–2016 рр. [1]

Проаналізувавши динаміку інноваційно-активних підприємств Полтавської області, виявлено, що активність організацій щодо впровадження технологічних процесів та нових найменувань видів продукції, з роками знизилась. Кількість підприємств Полтавської області, які займалися впровадженням інновацій у 2016 році становить 23, що становить 12,8 % загальної кількості промислових підприємств Полтавської області станом на 2016 рік, з них було запроваджено 25 технологічних процесів, у тому числі з них маловідходних, ресурсозберігаючих — 15, а кількість впроваджених найменувань інноваційних видів продукції становить 91, а саме:

- нові для ринку — 8;
- машини, устаткування, апарати, прилади — 13, з них нові для ринку — 1.

Тоді як у 2015 році чисельність підприємств, які займалися інноваціями дорівнювала 27, що становить 14,6 % від загальної кількості промислових підприємств, з них запроваджено технологічних процесів — 34 (18 — маловідходних, ресурсозберігаючих), найменувань інноваційних видів продукції — 96, з яких нових для ринку — 1, машин, устаткування, апаратів, приладів 29 — (1 — нових для ринку). Хоча, на перший погляд, ця різниця не є великою, проте впливає на стан інноваційної активності в Україні загалом. У свою чергу, можна виділити наступні причини змін:

- відсутність взаємодії науки та виробництва на початкових етапах наукової діяльності;

- відсутність ефективних фінансово-економічних та правових механізмів регулювання наукової діяльності організацій;
- слабка мотивація наукових кадрів, в тому числі, низькі затрати на одного дослідника, наслідком чого є неконкурентоспроможність його робочого місця;
- неефективне управління інтелектуальною власністю, слабкий моніторинг ринку;

Отже, на основі проведеного аналізу ми можемо сформулювати інноваційно-інвестиційну систему Полтавської області. Однією із важливих задач при створенні інноваційної системи є розвиток інфраструктури підтримки інноваційної діяльності в регіоні. SWOT-аналіз регіональної інноваційної системи Полтавської області дозволить виявити причини її ефективної та неефективної роботи.

На основі проведення SWOT-аналізу регіональної інноваційно-інвестиційної системи Полтавської області, було встановлено взаємозв'язок між сильними і слабкими сторонами системи, а також її можливостями та загрозами (табл. 3).

Проведений SWOT-аналіз дозволив дійти до наступних висновків: для того, щоб покращити стан інноваційного розвитку в Полтавській області, регіону необхідно:

- розробити інвестиційні пропозиції та створити інвестиційні продукти згідно з європейськими стандартами;
- розробити та реалізувати інвестиційні проекти;

Рис. 2. SWOT-аналіз регіональної інноваційно-інвестиційної системи Полтавської області
Джерело: розробка авторів

Таблиця 3

Стратегія інноваційно-інвестиційного розвитку Полтавської області

<p>Сильні сторони та можливості Для розвитку можливостей Полтавської області, необхідно використовувати її сильні сторони. Для створення оптимальної структури економіки необхідно використати наступні сильні сторони: – Розвинений кадровий потенціал; – Сприятливий бізнес-клімат; – Вигідне географічне розміщення.</p>	<p>Сильні сторони та загрози Стратегія повинна бути побудована таким чином, щоб сильні сторони могли ліквідувати потенційні загрози: – завдяки сприятливому бізнес-клімату підвищити інноваційну активність підприємств; – знизити залежність від іноземних технологій за допомогою розвинутої інфраструктури</p>
<p>Слабкі сторони та можливості Регіон повинен обрати таку стратегію, яка дозволить йому позбутися від слабких сторін: – підвищити рівень залучення інвестицій; – збільшити обсяг фінансування науково-дослідних розробок; – розробка інвестиційних пропозицій та створення інвестиційних продуктів згідно з європейськими стандартами; – презентація інвестиційних можливостей області на заходах міжнародного рівня, створення інвестиційних каталогів.</p>	<p>Слабкі сторони та загрози Стратегія повинна використовувати сили системи для подолання загроз: – підвищити конкурентоспроможність наукового сектору; – підвищити зацікавленість влади у співпраці з науковими організаціями та підприємствами, що займаються інноваційною діяльністю; – розширити мережі об’єктів інфраструктури підтримки інвестиційної діяльності та кількості їх послуг</p>

Джерело: розробка авторів

- створити привабливий інвестиційний імідж міст області, в тому числі за рахунок участі у міжнародних форумах, семінарах, конференціях тощо;
- розширити мережі об'єктів інфраструктури підтримки інвестиційної діяльності та кількості їх послуг;
- підвищити зацікавленість влади у співпраці з науковими організаціями.

Висновки. За результатами даного дослідження було проаналізовано основні підходи щодо пояснення

поняття «інновація», визначені основні їх переваги та недоліки. На основі проведеного порівняльного аналізу кількості інноваційно-активних підприємств в Полтавській області та в Україні загалом, а також формування динаміки організацій, що впроваджують інноваційні продукти та процеси, виявлено, що стан інноваційного розвитку в досліджуваній області за останні 5 років погіршився. За допомогою SWOT-аналізу створено стратегію інноваційного розвитку Полтавської області.

Література

1. Державна служба статистики [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Шумпетер Й. Теорія економічного розвитку / Пер. з нім. В. С. Автономова, М. С. Любская, А. Ю. Чепуренко. — М.: Прогрес, 1982. — 455 с.
3. Передумови аналізу і формування інноваційної політики / Соколов Д. В., Титов А. Б., Шабанова Н. М. — СПб.: ГУЕФ, 1997. — С. 32.
4. Коюда В. О. Інноваційна діяльність підприємства та оцінка її ефективності: [монографія] / В. О. Коюда, Л. А. Лисенко. — Х.: ФОП Павленко О. Г.; ІНЖЕК, 2010. — 224 с.